

Datový model bezbariérového přístupu v kontextu GIS a DMT

V návaznosti na „Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením“ schválený Krajským úřadem Moravskoslezského kraje (KÚ MSK) v roce 2004 proběhl ve spolupráci se Sdružením pro životní prostředí zdravotně postižených ČR a OS Tyfloservis průzkum bezbariérové přístupnosti objektů občanského vybavení ve vytipovaných obcích Moravskoslezského kraje. Vzhledem ke kladné odezvě se ve sběru dat pokračuje i letošním rokem, přičemž seznam objektů není vyčerpán ani pro léta budoucí.

Průzkum je zaměřen na objekty občanského vybavení, především úřadů, škol, zdravotních, kulturních a finančních zařízení a služeb. Zkoumá se jak samotný objekt z hlediska pohybu osob s různým zdravotním postižením (tělesně, zrakově, sluchově, starší občané, matky s kočárky, apod.), tak i vstup a přístup do objektu ze zastávek MHD, parkoviště, event. železnice.

Současný stav

K dispozici jsou tedy informace o přístupnosti několika tisíců objektů, umístěných v databázi. Chybí jim ovšem určitý „švih“, motivace pro lidi, kteří s nimi budou pracovat, a tím je jejich jednoznačná identifikace, umístění a zobrazení v dotčené oblasti. To je v tomto případě řešeno pomocí adresních bodů z UIR-ADR. Dále je však potřeba znát i podmínky okolí konkrétní stavby. Pomocí dat z průzkumu můžeme odvodit, zda je k objektům dostatečný přístup a jaké jsou možnosti pro zdravotně postiženého. Co však nemusí být zcela zřejmé, je to, jak jsou možné překážky definovány v prostoru. Upřesnění by jistě pomohlo handicapovanému člověku, a pro toho, kdo má navrhnout rekonstrukci špatně vyřešených přístupových cest ve větším areálu, je tato definice nutná.

Řešení a výsledky

Pro řešení jsme navrhli datový model a jeho analýzy kombinující souhrnné výsledky již vytvořené databáze, vrstvy popisující

cí pěší komunikace a překážky, DMT zájmové oblasti a tabulky limitních hodnot pro specifikované skupiny obyvatel. Pro úplnost nutno dodat, že je potřeba brát ohled i na různé způsoby pohybu osob vůči objektům a po pěší komunikaci. Některé příklady: Zrakově postižení (ZP) se zpravidla musí držet v těsné vzdálenosti vodících linií (objektů, obrubníku, signálních pásů), zatímco těžce tělesně postižení (TTP) na vozíčku udržují od nich jistou vzdálenost. Zrakově postižený potřebuje kontinuální vodící linii, zatímco TTP se těžko vypořádává s překonáváním výškových rozdílů, apod. S tím vším je nutno při zpracování v GIS počítat.

Pro naši ukázkou jsme zvolili část sídliště Ostrava Poruba, které se nachází v mírném sklonu. Nalézají se zde 2 centra se službami, poštou, obchody a lékařskou péčí, rovněž obytná panelová zástavba (cca 30 domů, 8–12 podlaží) a zastávka MHD.

Z analýzy zájmové oblasti vyplynulo, že ze 40 objektů (10 z nich občanského vybavení) je 58 % zcela nepřístupných pro TTP a 60 % pro ZP, 38 % pro starší občany. U občanské vybavenosti bylo zcela nepřístupných 20 % objektů pro TTP a starší občany a 30 % pro ZP.

Výsledky jasně indikují, že tato část sídliště je i přes rekonstrukce nevhodná pro pohyb osob starších, tělesně i zrakově postižených a potřebuje další nezbytné úpravy.

Ing. Marek Mihola, Ing. Jakub Švrček, VŠB-TU Ostrava, Fakulta stavební.

Kontakt: tel.: 597 321 972, e-mail: marek.mihola@vsb.cz, jakub.svrcek.fast@vsb.cz.

Obr. 1. Hodnocení přístupnosti pro TTP.

